

ЧИННИКИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВ

¹ Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проаналізовано визначення сутності статутного капіталу різними вченими. Виявлено внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на статутний капітал підприємств.

Ключові слова: статутний капітал, внески засновників, облік статутного капіталу.

Abstract

There has been analysed the essence of the chartered capital by different scientists. Internal and external factors, which affecting the chartered capital companies were discovered.

Keywords: chartered capital, contributions of founders, chartered capital accounting.

Вступ

Формування статутного капіталу підприємства є основою з якої починається фінансово-господарська діяльність підприємства. Центральною категорією кожного підприємства, що веде комерційну чи виробничу діяльність, є капітал. Відсутність чіткого і єдиного визначення капіталу викликає проблеми при веденні бухгалтерського обліку і складанні фінансової звітності.

Метою роботи є виявлення чинників, які впливають на статутний капітал підприємства.

Результати дослідження

Фінансово-господарська діяльність підприємства будь-якої форми і власності розпочинається з формування статутного капіталу.

Різні науковці розуміють це поняття по різному, зокрема В.В. Вітлинський характеризує статутний капітал як суму внесків засновників суб'єкта господарської діяльності для забезпечення його життєдіяльності. Він являє собою зафіксовану в установчих документах загальну вартість активів, які є внеском власників (учасників) до капіталу підприємства. Основне призначення статутного капіталу – забезпечення матеріальної бази діяльності підприємства як у період становлення, так і в ході подальшої виробничо-господарської діяльності. Додатковою обставиною, яку треба враховувати при формуванні статутного капіталу, є те, що його розмір має певний вплив на можливості зовнішнього фінансування (як правило, величина кредитів пов'язується зі статутним капіталом підприємства) та ділову репутацію, особливо при роботі із зарубіжними партнерами [1].

У сучасній економічній літературі трактування визначення економічної сутності статутного капіталу не відрізняється значними розбіжностями. Найчастіше статутний капітал розглядається як зафіксована в установчих документах загальна вартість активів, які є внеском власників (учасників) до капіталу підприємства. Тобто статутний капітал відображає подвійність відносин власності і характеризує, з одного боку, фонд власних коштів підприємства як юридичної особи, а з іншого – фонд внесків учасників у майно підприємства.

Економічний зміст статутного капіталу полягає в наділенні знову створеної юридичної особи основними та оборотними активами, необхідними для розгортання підприємницької діяльності для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг або продажу товарів. Тобто статутний капітал – це майно, економічні ресурси підприємства на момент його створення.

Із позиції І. Палатнікова капітал – це сума цінностей, вкладених у підприємство для ведення операцій з метою отримання прибутку [2, с. 17].

На думку Р. А. Алборова, статутний капітал – сукупність внесків учасників (власників) в майно при створенні організації для забезпечення її діяльності в розмірах, визначених установчими документами [3, с. 26].

Найдаліше визначення статутного капіталу зазначив Ю. Ф. Бутинець, котре він розуміє як організаційно-правову форму капіталу, величина якого визначається в розмірах, визначених

установчими документами відповідно до чинного законодавства. Це сукупність у грошовому вираженні внесків (часток, акцій за номінальною вартістю) засновників (учасників) в майно при створенні підприємства для забезпечення його статутної діяльності [4, с. 42]

Порядок та джерела формування статутного капіталу залежить від типу підприємства та його форми власності. В Україні права підприємств різних форм власності та типів закріплені у чинному законодавстві, зокрема в законах України “Про власність” [5], “Про підприємство в Україні” [6], “Про господарські товариства” [7].

На формування фінансових ресурсів підприємств впливає велика кількість факторів які можна поділити на зовнішні (пов’язані з діяльністю підприємства) та внутрішні (фактори зовнішнього середовища які мають вплив на підприємство). Основна ціль формування капіталу полягає в оптимізації структури підприємства та забезпечення умов ефективного його використання.

До внутрішніх чинників які впливають на формування фінансових ресурсів підприємств належать:

- ✓ рівень досконалості фінансової структури підприємства;
- ✓ якість організації управління фінансовими ресурсами;
- ✓ налагодження роботи з посередницькими організаціями, забезпечення зв’язку збутової стратегії з виробничою;
- ✓ аналіз існуючого ринку продукції;
- ✓ якість фінансового, управлінського та податкового обліку;
- ✓ визначення критеріїв відповідності кваліфікації персоналу займаним посадам відповідно до організаційної структури, делегування повноважень, визначення межі відповідальності.

До зовнішніх чинників що впливають на формування фінансових ресурсів підприємств відносять:

- ✓ інфляцію;
- ✓ зміни цін на ресурси;
- ✓ зміни політичного курсу влади;
- ✓ зміну правового поля;
- ✓ стан розвитку фінансового ринку;
- ✓ стан економіки в цілому.

Всі перераховані чинники мають вплив на формування фінансових ресурсів шляхом регулювання структури та потужності різноманітних фінансових джерел [8].

Структура та розмір фінансових ресурсів залежить від обсягу виробництва та його ефективності. Зв’язок між розміром фінансових ресурсів та обсягом виробництва є двояким, оскільки основним регламентуючим фактором збільшення обсягів виробництва є величина фінансових ресурсів, як і навпаки. Наприклад, недостатній розмір фінансових ресурсів веде до скорочення обсягу виробництва та неможливості його розширення, зниження рівня використання виробничих потужностей, недостатнього забезпечення матеріальними, трудовими та іншими ресурсами і, як наслідок, до ще більшого скорочення фінансових ресурсів.

Достатній розмір фінансових ресурсів забезпечує: фінансову стійкість, платоспроможність, стабілізацію обсягів виробництва, а також можливість його розширення; високий, проте не повний рівень використання виробничих потужностей; достатній рівень забезпечення організації матеріальними ресурсами, а, отже, здатність в процесі виробництва відшкодувати авансовані фінансові ресурси в обсязі, що не буде поступатися використаному.

Висновки

Впродовж багатьох років вчені різних країн трактують визначення економічної сутності статутного капіталу з незначними розбіжностями.

Узагальнюючи результати дослідження, зазначимо, що статутний капітал відіграє основну роль у функціонуванні підприємства. По-перше, це стартовий капітал, необхідний для виробничої діяльності й отримання прибутку. По-друге, статутний капітал регулює відносини власності, розподіл доходів та управління підприємством.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вітлінський В. В. Оцінка кредитоспроможності позичальника та ризику банку / В. В. Вітлінський, О. В. Пернарівський, А. В. Баранова // Фінанси України. – 1999. – № 12. – С. 86–91.
2. Палатников И. В. Руководство по счетоводству / И. В. Палатников. – Тифлис, 1927. – 237 с.
3. Алборов Р. А. Аудит учредительных документов, видов деятельности и формирования уставного капитала организации / Р. А. Алборов // Экономика сельскохозяйственных перерабатывающих предприятий. – 2000. – № 3. – С. 25–29.
4. Бутинець Ю. Ф. Особливості проведення аудиту операцій зі статутним капіталом / Ю. Ф. Бутинець. – Вісник ЖІТІ: екон. науки. – 2002. – № 20. – С. 42–48.
5. Закон від 07.02.1991 № 697-ХІІ «Про власність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/697-12>
6. Закон від 07.02.1991 № 698-ХІІ «Про підприємництво» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/698-12>
7. Закон України від 19.09.91 р. № 1576-ХІІ «Про господарські товариства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
8. Бердар М. М. Управління процесом формування і використання фінансових ресурсів на основі логістичного підходу/ М. М. Бердар // Акт. пробл. Економіки. – 2008. - №5. – С.133-138

Хомчук Анастасія Ігорівна – студентка групи МОф-14мс, факультет менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Науковий керівник: **Зянько Віталій Віталійович** – к.е.н., старший викладач кафедри фінансів, факультет менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Khomchuk Anastasia - Faculty of Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Supervisor: Zianko Vitalii- Ph.D. in economics, senior lecturer, department of finance, Faculty of Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: vzyanko@gmail.com